

LEADER w Małopolsce

Wdrażanie projektów współpracy

Dobre praktyki w ramach Wdrażania projektów współpracy

PROW 2007-2013

zaufanie

odpowiedzialność

partnerstwo

WSPÓŁPRACA

Współpraca, jako cecha podejścia LEADER

- LGD w swoim działaniu kieruje się przede wszystkim podejściem partnerskim, oddolnym, terytorialnym, zintegrowanym, wykorzystującym różne formy współpracy i sieciowania oraz innowacyjnym.
- Jednak to właśnie współpraca na wielu płaszczyznach jest największym wyzwaniem dla LGD.

Liaisons
Entre
Actions
de Développement
de l'Économie
Rural

Współpraca w LGD pionowa i pozioma

PIONOWA

- **INSTYTUCJE:**
- ZARZĄDZAJĄDZE
- PŁĄTNICZE
- WDRAŻAJĄCE

POZIMA

- **3 SEKOTRY:**
- Społeczny, gospodarczy, publiczny
- Inne LGD

Sposób poszukiwania partnerów

- Kto szuka partnera?
- Kto już znalazł partnera?
- Kto poszukuje projektu?

Zagrożenia i ryzyka

Przeciwdziałania

• Zły dobór partnera	→	• Dobrze poznać partnera przed realizacją
• Nierealne działania	→	• Lepiej mniej niż więcej
• Zmiana przepisów	→	• Nie mamy wpływu ...
• Rozpad LGD	→	• j/w
• Źle zaplanowane koszty	→	• Dobrze przemyśleć budżet
• Brak porozumienia między partnerami	→	• Bardzo ważna atmosfera i zdolności interpersonalne
• „Zmęczenie materiału”	→	• Przerwa i do przodu!
• Nieprzewidziane zdarzenia	→	• Dobrze planować kto, co, kiedy i za ile

Wdrażanie projektów współpracy (przygotowanie i realizacja) w Małopolsce

- W Małopolsce 68 zawartych umów na przygotowanie i na realizację na kwotę 5 354 477,19 zł
- Limit dla LGD z Małopolski 5 721 968,86zł
- Środki niewykorzystane 367 491,67 zł (6,42 %)
- I miejsce w Polsce!

Projekty współpracy w PROW 2007-2013

- Rok 2011 rokiem projektów współpracy
- Ponad 50 % środków wykorzystanych w skali kraju
- www.leaderatorium.edu.pl

Przykłady projektów z Małopolski

Tematyka, efekty

Projekty współpracy w Małopolsce

- Smak na Produkt, 331 759,26 zł, 8 partnerów
- Północno-zachodnia Małopolska - lubię to! 179 686,40 zł, 8 partnerów
- Komercjalizacja Produkty Lokalnego, 231 504,75 zł, 6 partnerów
- Wschodnia Małopolska na Rowerze, 82 494,44 zł, 5 partnerów
- Wrota Pogórza, 198 069,60 zł, 5 partnerów
- Multimedialne Centrum Edukacji Lokalnej 613 447,20 , 4 partnerów
- Ekologia - kogo obchodzą losy cywilizacji? 210 565,00 zł, 4 partnerów
- Bursztynowy Szlak Rowerowy 69 598, 31 zł, 4 partnerów
- Plum Area Tourism PAT (Śliwkowy Obszar Turystyczny) 93 649, 29 zł, 4 partnerów
- Ekologia i odnawialne źródła energii korzyścią obszaru , 210 967,00 zł, 4 partnerów

Projekty współpracy w Małopolsce

- Beskid Wyspowy i Gorce miejsca szczególnie inspirujące 44 909,26, 3 partnerów
- Wioski tematyczne pomysłem na innowacyjne produkty turystyki wiejskiej 147 525,39, 3 partnerów
- Muzyka Łączy Regiony, 113 103,82 zł, 3 partnerów
- Lokalni Twórcy Ostoją Dziedzictwa Kulturowego, 54 501,12 zł, 3 partnerów
- Polsko i Szwedzki Szlak Lokalnego Produktu 242 936,61 zł, 3 partnerów
- Polski i Słowacki Festiwal Smaku 184 553,09 zł, 3 partnerów

Projekty współpracy w Małopolsce

- Tajemnice produktów regionalnych i lokalnych 16 976,74, 2 partnerów
- Konkurs Ekologiczny EKO-LAS 140 751,12 zł, 2 partnerów
- Kraina niezapomnianych chwil 67 828,43 zł, 2 partnerów
- Odkrywanie wartości produktów lokalnych od Wisły po Spisz jako zasobów rozwoju dziedzictwa kulturowego 51 240, 88 zł, 2 partnerów
- Międzynarodowa wymiana doświadczeń szansą na rozwój LGD 5980, 00 zł, 2 partnerów
- Tradycje kucharskie od Wieliczki, aż do Tatr 47 168,49 zł, 2 partnerów
- Akademia Młodego Odkrywcy - wspólne dziedzictwo kulturowe ziemi sądeckiej i wielickiej, 84 805,39 zł, 2 partnerów

Produkty
Turystyka
Dziedzictwo
Ekologia
edukacja

8 partnerów

„Smak na Produkt”, SnP

- Grupa koordynująca
- PODHALAŃSKA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
- Partnerzy
- Partnerzy krajowi:
  - Podhalańska Lokalna Grupa Działania,
  - Stowarzyszenie Rozwoju Orawy,
  - Stowarzyszenie Białych Górali i Lachów Sądeckich,
  - Lokalna Grupa Działania Nad Białą Przemszą,
  - Stowarzyszenie Zielony Pierścień Tarnowa,
  - Lokalna Grupa Działania Dunajec-Biała,
  - Stowarzyszenie Dolina Karpia
- Partnerzy zagraniczni:
  - Lokalna Grupa Działania Regionalna Wspólnota na rzecz Rozwoju regionu Villach-Hermagor
- Budżet - 331 759,26 zł

„Smak na Produkt”, SnP - efekty

- promocja kilkudziesięciu lokalnych produktów na obszarze 8 lokalnych grup
- organizacja targów oraz imprez promocyjnych
- Album promocyjny wydany w 2400 sztuk
- Strona internetowa
- spotkania informacyjno - promocyjne z grupą beneficjentów projektu uczestnicy zapoznają się z możliwościami promocji produktów lokalnych i nowych form dystrybucji z ekspertami w dziedzinie m.in. sprzedaży bezpośredniej oraz promocji produktów co przyczyni się do zwiększenia świadomości rolników i mieszkańców w zakresie sprzedaży i promocji własnych wyrobów.
- zgłoszenie do rejestracji około 15 produktów tradycyjnych w Małopolskim Urzędzie Marszałkowskim na Liście Produktów Tradycyjnych.

Północno-zachodnia Małopolska - lubię to! akronim: PolZaM-LubTo!

- Grupa koordynująca
- Lokalna Grupa Działania „Blisko Krakowa”
- Partnerzy
- Stowarzyszenie Dolina Karpia,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Jurajska Kraina,
- Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Nad Białą Przemszą”,
- Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Dla Obszarów Wiejskich Gminy Olkusz”,
- Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo na Jurze”,
- Lokalna Grupa Działania Zdrój.
- 179 686,40 zł

Północno-zachodnia Małopolska - lubię to! akronim: PolZaM-LubTo! - efekty

- Baza danych - 1 szt.
- Portal internetowy - 1 szt.
- Aplikacja mobilna - 1 szt.
- Gadżety promujące - 25 600 szt.
- Oznaczenia informujące o projekcie - 40 szt.
- Ulotki - 25 000 szt.
- Kampania medialna - 1 szt.
- Rozpowszechnienie informacji o atrakcjach obszaru północno-zachodniej Małopolski wśród 20 000 osób.

2 partnerów

Tradycje kucharskie od Wieliczki, aż do Tatr TKoWadT

- Grupa koordynująca
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wielicka Wieś”
- Partnerzy
- Podhalańska Lokalna Grupa Działania
- 47 168,49 zł

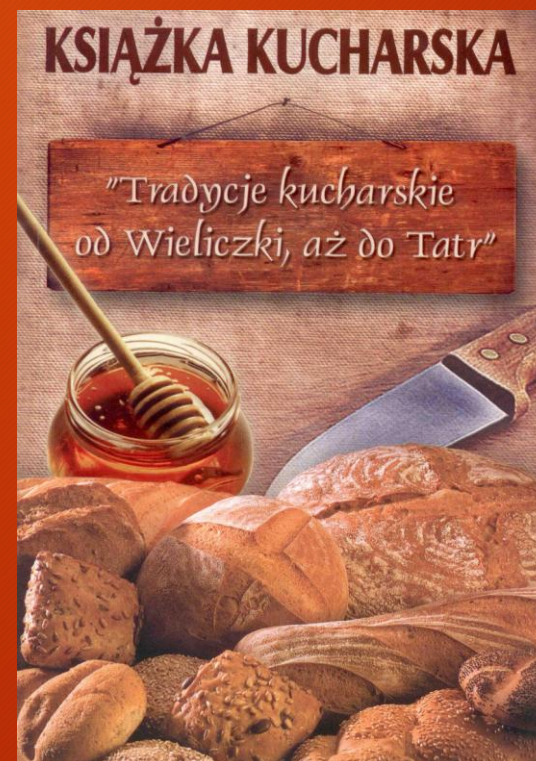

Tradycje kucharskie od Wieliczki, aż do Tatr TKoWadT - efekty

- wydanie publikacji na temat tradycji kulinarnych regionu wielickiego i podhalańskiego - 1 szt. Rezultatem projektu była liczba osób, które otrzymały publikację - 500 osób

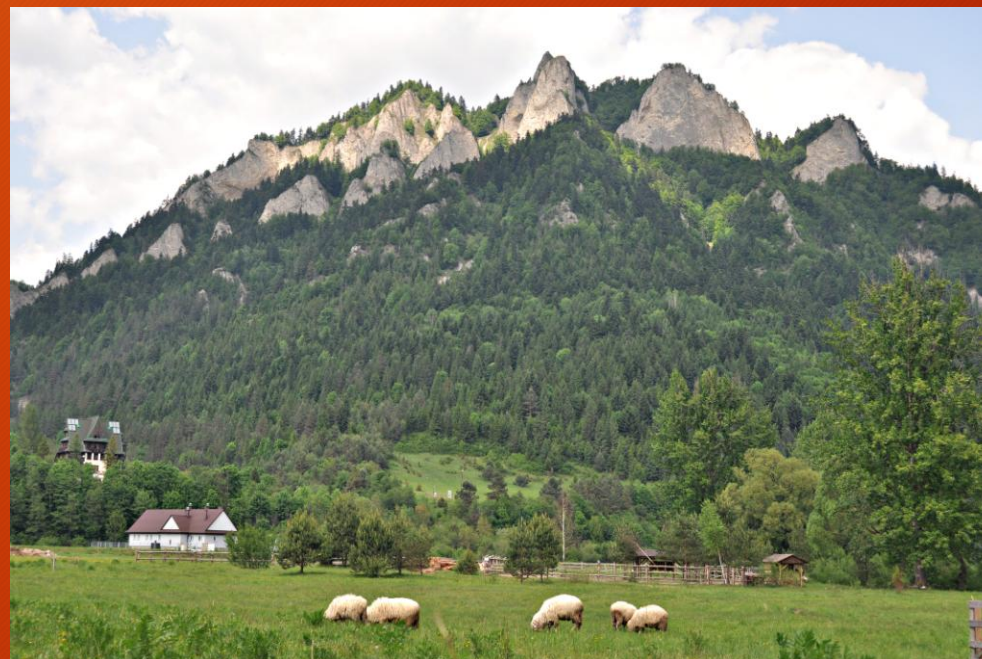

„Kraina niezapomnianych chwil” KNCh

- Grupa koordynująca
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Gorce - Pieniny” Partnerzy
- Partner
- Stowarzyszenie Rozwoju Spisza i Okolicy

- 67 828,43 zł

„Kraina niezapomnianych chwil” KNCh - efekty

- Osiągnięte efekty
- Wydany film
- Wydany spot
- Wykonane 3 tys. przewodników

Międzynarodowe projekty

"Polsko i Szwedzki Szlak Lokalnego Produktu," PASTLP

- Grupa koordynująca
- Stowarzyszenie LGD „Podbabiogórze”
- Partnerzy
- Partner zagraniczny: Leader Gränslandet - Szwecja
- 242 936,61 zł

"Polsko i Szwedzki Szlak Lokalnego Produktu,, PASTLP - efekty

- Oznakowane 35 obiektów na obszarze działania każdego LGD obrazujących wartości przyrodnicze i kulturowe regionu oraz dorobek jego mieszkańców, Instalacja 8 zestawów tablic informacyjnych przez obu partnerów projektu na obszarach działania LGD „Podbabiogórze” oraz Leader Gränslandet, zawierających mapy obszary LGD „Podbabiogórze” oraz obszaru Leader Gränslandet wraz z naniesionymi punktami szlaku produktu lokalnego,
- Wydanie publikacji w nakładzie 1000 egz. przez każdego z partnerów projektu na temat obiektów dotyczących Polskiego i Szwedzkiego Szlaku Lokalnego Produktu w 3 językach,

"Polsko i Szwedzki Szlak Lokalnego Produktu,, PASTLP - efekty

- Wydanie mapy o Polskim i Szwedzkim Szlaku Lokalnego Produktu w nakładzie 1000 egz. przez każdego z Partnerów,
- Opracowanie pakietów turystycznych (programów pobytu) dla turystów odwiedzających region Podbabiogórza i części hrabstw Södermanland, Östergötland i Örebro

„Polski i Słowacki Festiwal Smaku” PASFOT

- Grupa koordynująca
- Stowarzyszenie LGD „Podbabiogórze”
- Partnerzy
- Partnerzy krajowi: Stowarzyszenie LGD „Podbabiogórze”, Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju
- Partnerzy zagraniczni: MAS Babia Hora
- 184 553,09 zł

„Polski i Słowacki Festiwal Smaku” PASFOT - efekty

- 1. Organizacja trzech Festiwalów Smaków na terenie obszaru działania LGD "Podbabiogórze, Pogórze Pogórze, Stowarzyszenie Rozwoju i MAS Babia Hora
- 2. Przeprowadzenie 3 warsztatów kulinarnych na terenie obszaru działania LGD "Podbabiogórze, Pogórze Pogórze, Stowarzyszenie Rozwoju i MAS Babia Hora, sposób pomiaru
- 3. Opracowanie i wydanie publikacji "Smaki Polski i Słowacji" w nakładzie 3 tysięcy egzemplarzy, po 1000 sztuk na każdego Partnera projektu
- 4. Promocja projektu w prasie - 3 artykuły, po 1 artykule na każdego partnera projektu

„Polski i Słowacki Festiwal Smaku” PASFOT - efekty

- 135 osób, które podniosły swoje umiejętności poprzez uczestnictwo w warsztatach kulinarnych
- 1500 osób biorących udział w imprezach na terenach LGD - ,
- 3000 osób, która uzyskała wiedzę o regionach partnerskich LGD i tradycjach kulinarnych tych regionów - (dystrybucja 3000 szt. publikacji o regionach partnerskich LGD i tradycjach kulinarnych tych regionów)

„Plum Area Tourism PAT” (Śliwkowy Obszar Turystyczny) PAT

- Grupa koordynująca
- Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”
- Partnerzy
- krajowy: LGD „Białe Ługi” - woj. świętokrzyskie
- zagraniczny:
- MAS Partnerstvo „Bachuren” - Słowacja
- Cserhátalja LEADER Nonprofit Kft, Węgry
- 93 649, 29 zł

„Plum Area Tourism PAT” (Śliwkowy Obszar Turystyczny) PAT - efekty

- 7 zorganizowanych spotkań: wizyt studyjnych, szkoleń
- 4 działania związane z certyfikacją
- 30 nowych produktów śliwkowych
- ok.8600 gadżetów i materiałów promocyjnych
- ok.290 osób uczestniczących w poszczególnych działaniach
- ok.60 podmiotów, którym przyznano certyfikaty
- 30 podmiotów, które wprowadzą do swojej oferty produkty śliwkowe
- 9000 osób, które odebrały gadżety i foldery promocyjne oraz osób, które odwiedziły stronę internetową

Międzyregionalne projekty

Muzyka Łączy Regiony, MR

- Grupa koordynująca
- Lokalna Grupa Działania "Spichlerz Górnego Śląska,,
- Partnerzy
- Podhalańska Lokalna Grupa Działania
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Kraina Dinozaurów".
- Budżet - 113 103,82 zł

Muzyka Łączy Regiony, MR - efekty

- Opracowanie materiałów informacyjnych w formie **śpiewnika** pieśni biesiadnych zawierającego po 20 pieśni z każdego LGD,
- Wydanie materiałów informacyjnych w formie śpiewnika pieśni biesiadnych w nakładzie 9 000 egzemplarzy,
- Zorganizowanie wydarzenia kulturalnego pt.: „Regionalne śpiewanie i granie” na terenie „Podhalańskiej LGD”,
- Zorganizowanie Festiwalu Pieśni Biesiadnych na terenie Fundacji LGD „Spichlerz Górnego Śląska”,
- Zorganizowanie imprezy promocyjno - kulturalnej pt. „Regionalne karaoke” na terenie LGD „Kraina Dinozaurów”.
- Aktywizacja co najmniej 5 grup śpiewaczych, współpracujących z LGD w procesie doboru pieśni do materiałów informacyjnych,

Muzyka Łączy Regiony, MR - efekty

- Wzrost wiedzy o gwarach oraz pieśniach biesiadnych trzech regionów: opolskiego, śląskiego i małopolskiego wśród uczestników wydarzeń kulturalno-promocyjnych poprzez rozdanie śpiewników wśród członków grup śpiewaczych oraz uczestników wydarzeń kulturalno-promocyjnych, lokalnych instytucji kultury,
- Regionalna integracja i wymiana kulturowa poprzez uczestnictwo co najmniej 80 osób z partnerskich LGD w wydarzeniu kulturalnym na Podhalu, podczas którego grupy śpiewacze z poszczególnych LGD będą wzajemnie uczyć się pieśni biesiadnych innych regionów,
- Zwiększenie identyfikacji z regionem i zaangażowania mieszkańców w promocję kultury regionu poprzez uczestnictwo 80 osób będących członkami grup śpiewaczych w Festiwalu Pieśni Biesiadnych,
- Zwiększenie świadomości mieszkańców i turystów w zakresie dziedzictwa kulturowego partnerskich LGD ze szczególnym uwzględnieniem gwary i pieśni regionalnej.

Tajemnice produktów regionalnych i lokalnych Tpril

- Grupa koordynująca
- LGD PROMENADA S 12 - woj. lubelskie
- Partnerzy
- Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby
- Budżet
- 16 976,74

Tajemnice produktów regionalnych i lokalnych

Tpril - Efekty

- Wydrukowanie 2000 egzemplarzy przewodnika kulinarnego
- Organizacja 3 warsztatów kulinarnych

Największy budżet

Multimedialne Centrum Edukacji Lokalnej, Akronim: MultiCel

Grupa koordynująca:

Stowarzyszenie „Razem dla Radomki”
Lokalna Grupa Działania

Partnerzy

Stowarzyszenie „Dziedzictwo i Rozwój”
LGD

Stowarzyszenie Korona Północnego
Krakowa LGD

Miechowskie Stowarzyszenie Gmin Jaksza
Lokalna Grupa Działania - woj.
Mazowieckie

613 447,20

Multimedialne Centrum Edukacji Lokalnej, Akronim: MultiCel - Efekty

- Powołanie 4 Multimedialnych Centrów Edukacji Lokalnej z których mają możliwość korzystać mieszkańcy obszarów 4 Partnerskich LGD;
- Dopuszczenie 3 Multicentrów w narzędzia i sprzęt umożliwiające prowadzenia działań edukacyjnych i doradczych na ww obszarze; Multicentra stacjonarne i multimedialne funkcjonują także po zakończeniu realizacji operacji;
- Multicentra w swojej ofercie edukacyjnej posiadają zastawy materiałów szkoleniowych w tym co najmniej 11 szkoleń e - learningowych opracowanych w ramach projektu;

Multimedialne Centrum Edukacji Lokalnej, Akronim: MultiCel - Efekty

- Powstała podstrona poświęcona projektowi i stanowiąca narzędzie przekazywania informacji pomiędzy Partnerami;
- na platformie e-learningowej uruchomiony został segment szkoleń Multimedialnych Centrow Edukacji Lokalnej: 5 szkoleń e-learningowych przygotowanych przez LGD Rdlar (Fotowoltaika i energia odnawialna, Oskar Kolberg - życie i twórczość, Szkolenie z języka angielskiego (poziom podstawowy), Szkolenie z języka niemieckiego (poziom podstawowy), Szkolenie z obsługi komputera - poziom średniozaawansowany), 2 szkolenia e-learningowe przygotowane przez LGD JAKSA (Kurs komputerowy,

Multimedialne Centrum Edukacji Lokalnej, Akronim: MultiCel - Efekty

- Kurs prowadzenie organizacji pozarządowej, 2 szkolenia e-learningowe przygotowane przez LGD SKPK (Tworzenie i działalność organizacji pozarządowej, podstawy prawne, Warsztat pracy historyka - badacza historii lokalnej), 2 szkolenia e-learningowe przygotowane przez LGD DiR (KGW pomysłem na przedsiębiorczość społeczną, „Nowe umiejętności- nowe szanse”) - łącznie 11 szkoleń
- przeprowadzone zostały 3 typy spotkań edukacyjnych: szkoleń/kursów/warsztatów ;
- przeprowadzonych zostało łącznie **35 szkoleń/kursów/warsztatów**; - przeszkolonych zostało **760 osób** metodą tradycyjną i e-learningową;
- przeprowadzonych zostało **320 godzin doradztwa** świadczonego nieodpłatnie przez ekspertów (prawników, księgowych) na rzecz mieszkańców ;
- zorganizowany został **konkurs dla młodzieży szkolnej** obejmujący swym zakresem tematykę związaną z historią, kulturą i rozwojem regionu LGD;
- przygotowany został **e-book zawierający kompendium materiałów szkoleniowych**.

Projekty współpracy w okresie 2014-2020

Wdrażanie projektów współpracy

- Przygotowanie projektu współpracy i realizacja projektu współpracy.
- Projekty współpracy mogą dotyczyć współpracy międzyterytorialnej (pomiędzy LGD w ramach jednego województwa lub z różnych województw) lub międzynarodowej.
- Beneficjenci - LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji i finansowania ze środków Programu.

Koszty kwalifikowalne obejmują:

- zakup dóbr, usług,
- roboty budowlane,
- organizację i przeprowadzanie spotkań/wyjazdów/wydarzeń itp.,
- najem, dzierżawę lub zakup oprogramowania, sprzętu, narzędzi, urządzeń, maszyn, materiałów lub przedmiotów,
- przygotowanie badań, analiz, opracowań, dokumentacji,
- tłumaczenia,
- najem lub dzierżawę pomieszczeń, obiektów lub gruntu,
- promocję i informację,
- wynagrodzenie za pracę oraz usługi świadczone w związku z przygotowaniem lub realizacją projektu współpracy,
- inne koszty związane z realizacją operacji.

Koszty kwalifikowalne

- Koszty związane z poszukiwaniem partnerów projektu współpracy, nie są kosztem kwalifikowalnym działania.
- Zadania w tym zakresie mogą podlegać finansowaniu ze środków KSOW.
- W ramach KSOW udzielane będzie również wsparcie techniczne dla LGD mające na celu inicjowanie współpracy pomiędzy LGD, szczególnie w zakresie projektów współpracy międzynarodowej a także przygotowanie dobrych jakościowo projektów.

Pomoc może być przyznana, jeżeli projekt współpracy:

- jest zgodny z LSR wszystkich LGD ubiegających się o wsparcie tego projektu w ramach Programu;
- jest realizacją wspólnego przedsięwzięcia;
- przyczyni się do osiągnięcia wskaźników określonych w LSR wszystkich wnioskujących LGD (tych wskaźników, których osiągnięcie zaplanowano poprzez projekt współpracy) - kryterium mierzalności, określoności w czasie, możliwości osiągnięcia w okresie realizacji projektu.

Cele do osiągnięcia

- **Jeżeli projekt współpracy zawarty jest w LSR, musi to mieć odzwierciedlenie we wskaźnikach przewidzianych w LSR.** Powinno być jasno wskazane, które cele szczegółowe LSR zostaną zrealizowane przez dany projekt współpracy i na osiągnięcie jakiego wskaźnika realizacja projektu wpłynie. Wskaźnik powinien mieć określoną wartość wyjściową i docelową. Wymagany poziom osiągnięcia wskaźnika na koniec realizacji LSR wynosi minimum 50%.
- **Jeśli projekt nie jest zawarty w LSR, jego realizacja będzie możliwa, jeżeli do LSR zostaną dodane nowe wskaźniki lub zostanie podwyższony poziom obecnych, ze wskazaniem, że zostaną osiągnięte poprzez projekt współpracy.** Pozostałe zasady są analogiczne jak w przypadku projektu od początku zawartego w LSR.

Kryteria wyboru

- Każda operacja będzie oceniana pod kątem spełniania kryteriów wyboru. Projekty wybrane do dofinansowania muszą osiągnąć minimum 60% punktów w ramach oceny prowadzonej zgodnie z kryteriami wyboru (jednolitymi dla całego kraju, skonsultowanymi z Komitetem Monitorującym).
- Kryteria wyboru będą dotyczyć w szczególności **innowacyjności oraz działań przyczyniających się do tworzenia miejsc pracy**. Przy wyborze premiowane będą projekty współpracy międzynarodowej.

Koszty

- Całkowity planowany koszt jednego projektu międzyterytorialnego wynosi **minimum 50 000 zł**.
-
- Intensywność pomocy wynosi do 100% kosztów kwalifikowanych operacji.

Na zakończenie

Współpraca

- Współpraca jest często trudna, jednakże patrząc na efekty warto współpracować.
- Korzyści płynących ze współpracy jest wiele; to wymiana doświadczeń, gotowość do dzielenia się własnymi praktykami, transfer wiedzy, to wymierne efekty w postaci gotowych rezultatów promujących i zachowujących dziedzictwo kulturowe, przyrodnicze i historyczne.

Życzę Państwu:

Owocnych
projektów

Wiarygodnych
partnerów

100% wykorzystanych
środków

Karolina Boba
k.boba@cdr.gov.pl